

EUROBAROMETER 60.1

PUBLIC OPINION IN THE EUROPEAN UNION

AUTUMN 2003

NATIONAL REPORT

The Netherlands

The survey was requested and coordinated by the Directorate General Press and Communication.

This report was produced for the European Commission's Representation in the Netherlands

This document does not represent the point of view of the European Commission.
The interpretations and opinions contained in it are solely those of the authors.

Inhoudsopgave

Inleiding	2
Hoofdstuk 1 Context	3
1.1 Levenstevredenheid	3
1.2 Verwachtingen	3
1.3 Nederlandse Zaken	4
1.4 Democratie	4
1.5 Discussie	4
1.6 Vertrouwen	5
Hoofdstuk 2 Perceptie van de Europese Unie	6
2.1 Nederland en de Europese Unie	6
2.2 Algemeen beeld	6
2.3 Nederlander of Europeaan?	7
2.4 Europese Unie versus de Verenigde Staten	8
2.5 Uitbreiding	9
Hoofdstuk 3 Europese Integratie	10
3.1 Rol Europese Unie in Nederland	10
3.2 Beslissingsbevoegdheden	11
3.3 Beleidszaken	13
3.4 Prioriteiten	14
3.5 Effectiviteit	15
3.6 Buitenlands beleid Europese Unie	16
Hoofdstuk 4 Europese Instellingen	18
4.1 Hervormen van Europese Instellingen	18
4.2 Kennis ovre de Europese Unie	19
4.3 Informatie over de Europese Unie	20
4.4 Bekendheid met Europese Instellingen	21
4.5 Belang van Europese Instellingen	22
4.6 Vertrouwen in Europese Instellingen	23
Conclusie	24

Inleiding

De Eurobarometer 60, een onderzoek naar de publieke opinie, is uitgevoerd in opdracht van de Europese Commissie. De interviews zijn gehouden in de herfst van 2003. In Nederland is dit gedaan door Intomart. Dit verslag beschrijft de resultaten voor Nederland.

Het eerste hoofdstuk geeft de context weer, in dit gedeelte wordt beschreven of de Nederlander tevreden is met het leven dat hij leidt, de verwachtingen voor 2004, of men vertrouwen heeft in bepaalde instellingen en of men tevreden is met de democratie in Nederland en in de Europese Unie.

Het volgende hoofdstuk beschrijft de perceptie van de Europese Unie. Hier gaat het om het algemene beeld dat de Nederlander heeft van de EU, of men zich Nederlander of Europeaan voelt of wat men van de uitbreiding vindt.

Hoofdstuk drie gaat over de Europese integratie. Zaken als de rol van de EU in Nederland, beslissingsbevoegdheden, effectiviteit van de EU en het buitenland beleid van de EU komen in dit hoofdstuk aan de orde.

Het laatste hoofdstuk gaat over de mening van de Nederlander over de Europese instellingen. Dit hoofdstuk geeft aan wat de Nederlander vindt van de hervorming van de Europese Instellingen, de bekendheid, het vertrouwen en het belang van de Europese Instellingen en bronnen van informatie die gebruikt worden wanneer men op zoek is naar informatie over de EU.

In de conclusie worden de belangrijkste resultaten nogmaals samengevat.

De antwoorden van de Nederlandse respondenten zijn vergeleken met het gemiddelde van de 15 Europese lidstaten, wanneer er opmerkelijke verschillen zijn wordt dit in het verslag genoemd. Tevens worden opvallende ontwikkelingen met eerdere Eurobarometer onderzoeken gesignaleerd. Voorts is er gekeken naar variabelen als politieke voorkeur, geslacht, beroepsgroep of lengte van genoten onderwijs. Wanneer hier opvallende verschillen zijn, is dit ook in het verslag opgenomen. In totaal zijn er 1006 mensen geïnterviewd, deze komen uit diverse bevolkingsgroepen, leeftijdsgroepen, delen van Nederland en hebben verschillende politieke voorkeuren.

Aangezien er bij de gestelde vragen soms meerdere antwoorden mogelijk waren, tellen de percentages soms op tot meer dan 100%. Soms tellen ze niet op tot 100%, dit komt omdat mensen niet wisten wat ze moesten antwoorden. Overal waar hij staat kan ook zij worden gelezen.

Hoofdstuk 1

Context

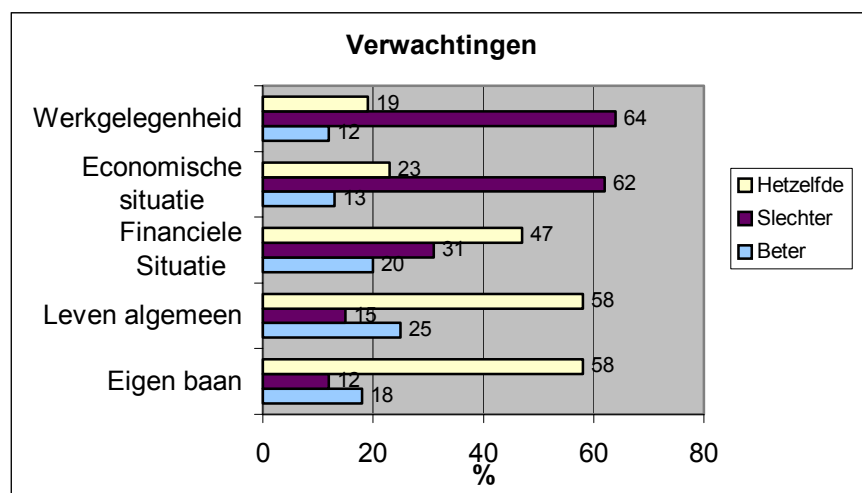
1.1 Levenstevredenheid

Een grote meerderheid van de Nederlandse respondenten is zeer (40%) tot tamelijk (51%) tevreden met het leven dat zij leiden. Gemiddeld zijn Nederlanders eerder zeer tevreden met het leven dat ze leiden dan andere Europeanen, 19% van de Europeanen zegt zeer tevreden te zijn.

Naarmate het inkomen toeneemt geeft men eerder aan zeer gelukkig te zijn. Verder valt op dat respondenten die het Nederlandse lidmaatschap van de Europese Unie een slechte zaak vinden en respondenten die vinden dat Nederland niet heeft geprofiteerd van het EU lidmaatschap minder tevreden met hun leven zijn dan andere respondenten.

1.2 Verwachtingen

De onderstaande figuur geeft aan wat de verwachtingen voor 2004 voor de genoemde onderwerpen zijn. Een meerderheid van de Nederlandse respondenten verwacht dat de werkgelegenheid en de economische situatie in Nederland slechter zal worden in 2004. Dit leidt er echter niet toe dat de verwachtingen op het gebied van de eigen baan en het leven in het algemeen negatief zijn, een meerderheid denkt dat dit hetzelfde zal blijven. Er zijn weinig respondenten die denken dat 2004 beter zal worden op de genoemde gebieden.

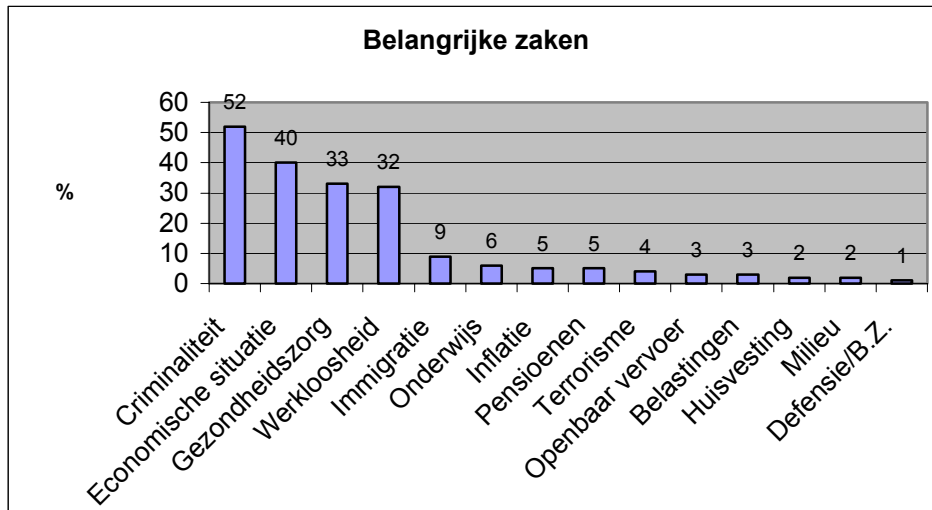

Figuur 1.1

Naarmate de leeftijd toeneemt wordt men pessimistischer in zijn verwachtingen voor 2004. Vergeleken met andere Europeanen verwacht de Nederlandse respondent vaker dat 2004 slechter zal zijn. Vergeleken met eerdere Eurobarometer onderzoeken valt op dat door de jaren heen de verwachtingen over de economische situatie en de financiële situatie in de eigen huishouding slechter zijn geworden.

1.3 Nederlandse zaken

Figuur 1.2 geeft aan wat volgens de Nederlandse respondenten belangrijke zaken zijn die in Nederland spelen. Een meerderheid van de respondenten vindt de criminaliteit in Nederland een belangrijk onderwerp. Dit wordt gevolgd door de economische situatie, de gezondheidszorg en de werkloosheid. Een kleine minderheid (<2%) vindt zaken als huisvesting, milieu, defensie en buitenlandse zaken belangrijk.

Figuur 1.2

Vergeleken met andere Europeanen vindt de Nederlander criminaliteit, de economische situatie en gezondheidszorg belangrijker. De gemiddelde Europeaan hecht daarentegen weer meer waarde aan zaken als inflatie, terrorisme en werkloosheid.

1.4 Democratie

Een meerderheid (60%) van de respondenten is zeer tot tamelijk tevreden met de wijze waarop de democratie functioneert in Nederland. 40% van de respondenten is hier niet zo of helemaal niet tevreden mee.

Een minderheid (40%) is zeer tot tamelijk tevreden met de wijze waarop de democratie in de Europese Unie functioneert, 48% is hier niet zo of helemaal niet tevreden mee. De Nederlandse gemiddelden wijken hier niet af van de Europese gemiddelden.

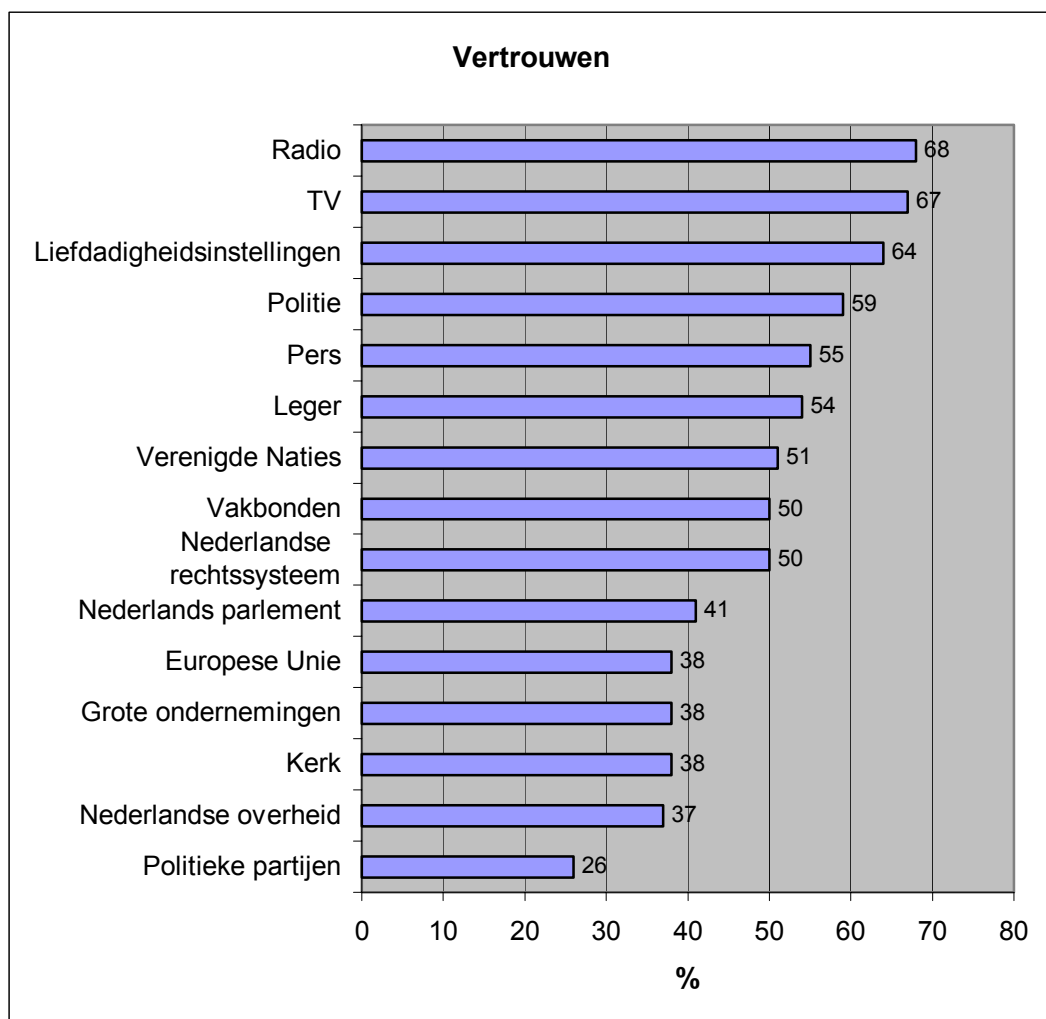
1.5 Discussie

64% van de respondenten spreekt af en toe over politieke zaken met vrienden, 21% doet dit nooit en 15% vaak.

72% slaagt er meestal of af en toe in om vrienden, familie of collega's te overtuigen van iets waar ze veel belang aan hechten. De Nederlandse respondent geeft hier vaker dan de gemiddelde Europeaan aan anderen te overtuigen.

1.6 Vertrouwen

Figuur 1.3 geeft aan of de respondenten vertrouwen hebben in de genoemde instellingen. Het meeste vertrouwen is er in de radio, televisie en liefdadigheidsinstellingen. Het minste vertrouwen is er in de Politieke Partijen, de Nederlandse overheid, de kerk, grote ondernemingen en in de Europese Unie. Vergelijken met de gemiddelde Europeaan geeft de Nederlander vaker aan vertrouwen te hebben in de genoemde instellingen (met uitzondering van het leger).

Figuur 1.3

Hoofdstuk 2

Perceptie van de Europese Unie

2.1 Nederland en de Europese Unie

Een meerderheid (62%) vindt het een goede zaak dat Nederland lid is van de Europese Unie, slechts 12% vindt het geen goede zaak en de overige respondenten vinden het noch een goede, noch een slechte zaak. Gemiddeld vindt 48% van de Europeanen het een goede zaak dat hun land lid is van de Europese Unie, er kan dus gezegd worden dat de Nederlander positiever tegenover het lidmaatschap van eigen land van de EU staat dan andere Europeanen.

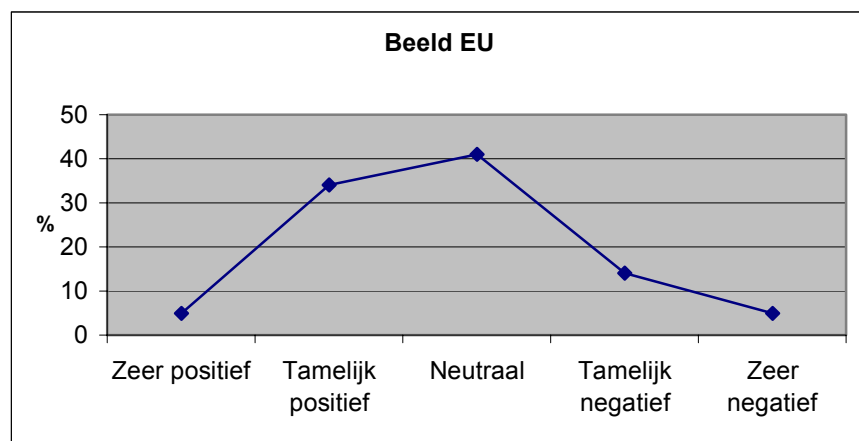
Respondenten die langer onderwijs hebben genoten staan positiever tegenover het lidmaatschap van de EU dan diegenen die minder lang onderwijs hebben gevolgd. En naarmate het inkomen toeneemt is de steun voor Nederlands lidmaatschap van de EU ook groter. Tenslotte valt te zeggen dat naarmate men meer kennis over de EU heeft, de steun voor Nederlands lidmaatschap aanzienlijk toeneemt.

Vervolgens is aan de respondenten gevraagd of zij vinden dat Nederland baat heeft gehad bij het lidmaatschap van de Europese Unie. Een meerderheid (54%) vindt dat Nederland hier baat bij heeft gehad. Eenderde (34%) vindt dat Nederland er geen baat bij heeft gehad. Ook hier is de Nederlander wat positiever dan de gemiddelde Europeaan, gemiddeld vindt 46% van de Europeanen dat zijn land baat heeft gehad bij het lidmaatschap van de EU.

Ook hier geldt weer dat men eerder vindt dat Nederland baat heeft gehad bij het lidmaatschap van de EU naarmate men meer kennis heeft over de EU. Tot slot valt op te merken dat het percentage respondenten dat vindt dat Nederland baat heeft bij het lidmaatschap van de EU dit jaar lager is dan het andere jaren was. In het najaar van 2001 vond 67% van de respondenten nog dat Nederland baat had bij het lidmaatschap, in het voorjaar van 2003 65%.

2.2 Algemeen beeld

De onderstaande figuur geeft aan welk beeld de Europese Unie oproept bij de respondenten. Slechts weinig (5%) respondenten hebben of een zeer positief of een zeer negatief beeld. De meeste respondenten hebben een beeld van de Europese Unie dat varieert van tamelijk positief tot neutraal.

Figuur 3.1

Een meerderheid (57%) van de ondervraagden is voor de ontwikkeling van een Europese politieke unie, eenderde is hier tegen. Hier valt op dat managers en zelfstandigen vaker voor een Europese politieke unie zijn dan werklozen of gepensioneerden.

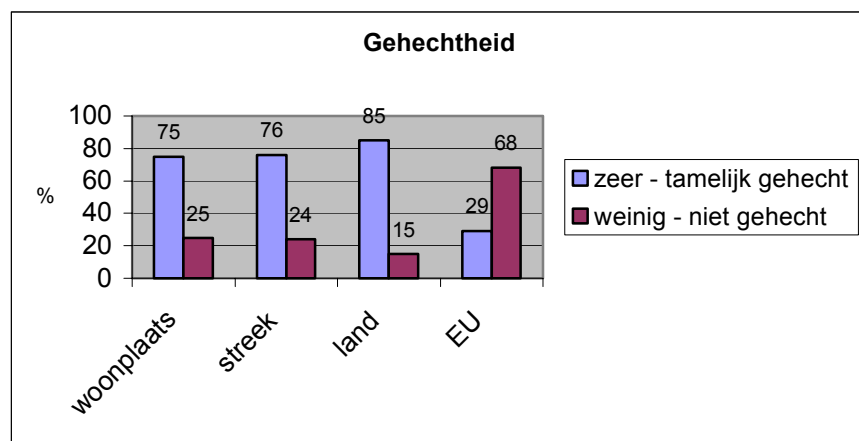
Wanneer men morgen te horen zou krijgen dat de Europese Unie zou worden opgeheven, zou 40% van de respondenten erg teleurgesteld zijn terwijl 17 % het niets zou kunnen schelen. De overige respondenten zijn neutraal.

2.3 Nederlander of Europeaan?

43% van de respondenten ziet zichzelf in de nabije toekomst alleen als Nederlander, 48% ziet zichzelf als Nederlander, maar daarna ook als Europeaan. Slechts een klein deel (2%) ziet zichzelf alleen als Europeaan. Naarmate de leeftijd toeneemt is men geneigd zichzelf eerder als alleen Nederlander te zien terwijl jongere respondenten zichzelf als Nederlander, maar ook als Europeaan zien. Respondenten wier politieke voorkeur rechts is, zien zichzelf vaker alleen als Nederlander dan respondenten wier politieke voorkeur links is.

84% van de respondenten is er zeer tot tamelijk trots op om Nederlander te zijn. 62% is er zeer tot tamelijk trots op om Europeaan te zijn. Men is eerder zeer trots om Nederlander te zijn dan om Europeaan te zijn. Nederland wijkt hierbij niet af van de Europese gemiddelden.

Figuur 3.2 geeft aan in hoeverre de respondenten gehecht zijn aan hun stad, regio, land of de Europese Unie. Hier komt naar voren dat de respondenten zich het meest gehecht voelen aan Nederland, gevolgd door hun streek en woonplaats. Een meerderheid voelt zich weinig tot niet gehecht aan de Europese Unie.

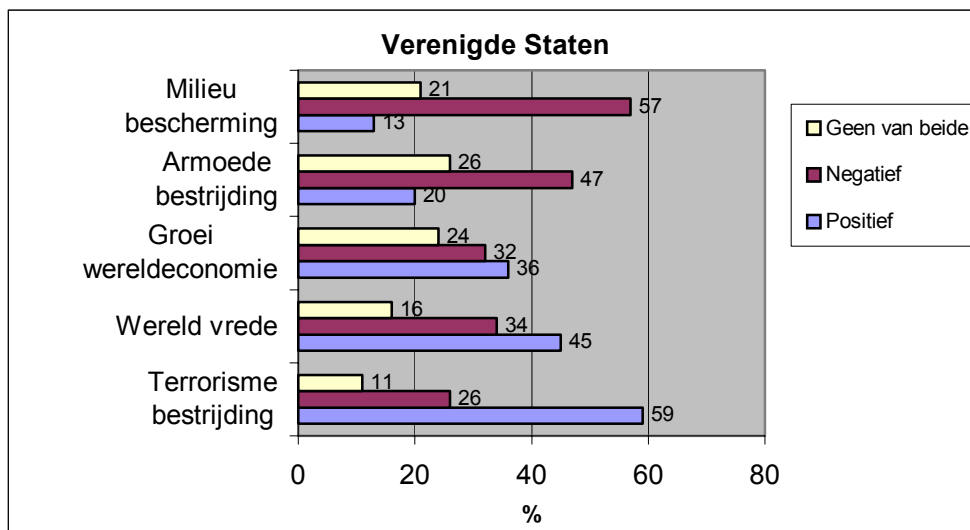
Figuur 3.2

Vergeleken met andere Europeanen voelt de Nederlander zich minder gehecht aan Europa.

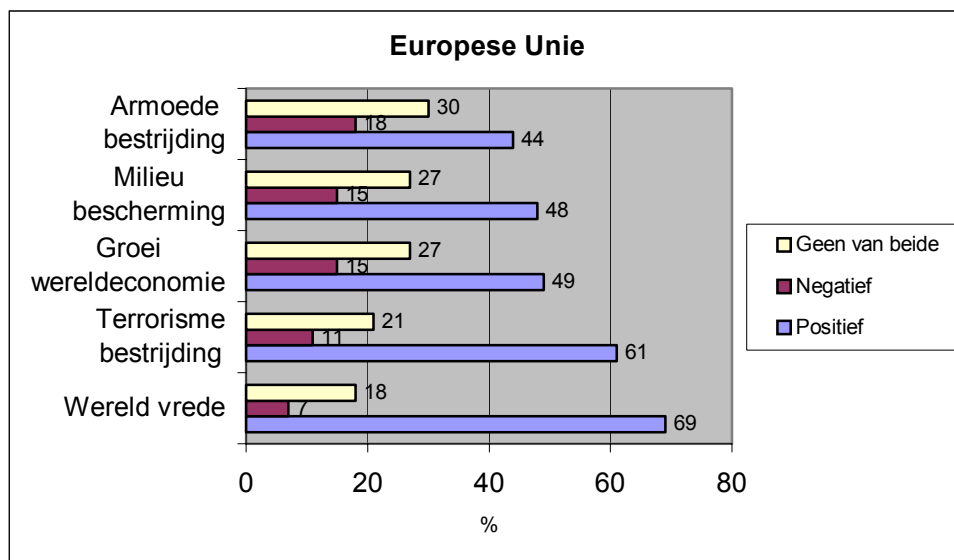
2.4 Europese Unie versus Verenigde Staten

In figuur 3.3 en in figuur 3.4 staat afgebeeld of de Nederlandse respondenten vinden of de Verenigde Staten en de Europese Unie een positieve, negatieve of een neutrale rol spelen bij de genoemde zaken.

Een meerderheid (respectievelijk 59% en 61%) vindt dat de Verenigde Staten en de Europese Unie een positieve rol spelen bij de bestrijding van het terrorisme. Er is echter ook een kwart van de respondenten die de rol van de Verenigde Staten in de bestrijding van het terrorisme negatief vindt. Op het gebied van milieubescherming wordt de rol van de Verenigde Staten het slechtst beoordeeld, 57% vindt dat de VS hierin een negatieve rol speelt. Meer dan 40% vindt dat de Europese Unie een positieve rol speelt bij zaken als armoede bestrijding, milieu bescherming of de groei van de wereldeconomie. Dit percentage ligt bij de Verenigde Staten aanzienlijk lager. Dit wijst erop dat de Nederlander de rol van de Europese Unie vaker positief beoordeelt dan de rol van de Verenigde Staten.

Figuur3.3

Figuur 3.4

Wanneer we de Nederlandse antwoorden vergelijken met het Europese gemiddelde valt op dat de Nederlandse respondent de Verenigde Staten vaker een positieve rol toedicht dan de gemiddelde Europeaan, met name in het geval van bestrijding van terrorisme. Hetzelfde kan gezegd worden voor de rol van de Europese Unie, ook hier beoordeelt de Nederlandse respondent de rol van de EU vaker positief dan de gemiddelde Europeaan.

2.5 Uitbreiding

23% van de respondenten vindt dat de Europese Unie uitgebreid zou moeten worden met alle landen die wensen toe te treden. De helft vindt dat de EU uitgebreid moet worden met sommige van de landen die toe willen treden en 20% vindt dat de EU helemaal niet uitgebreid zou moeten worden.

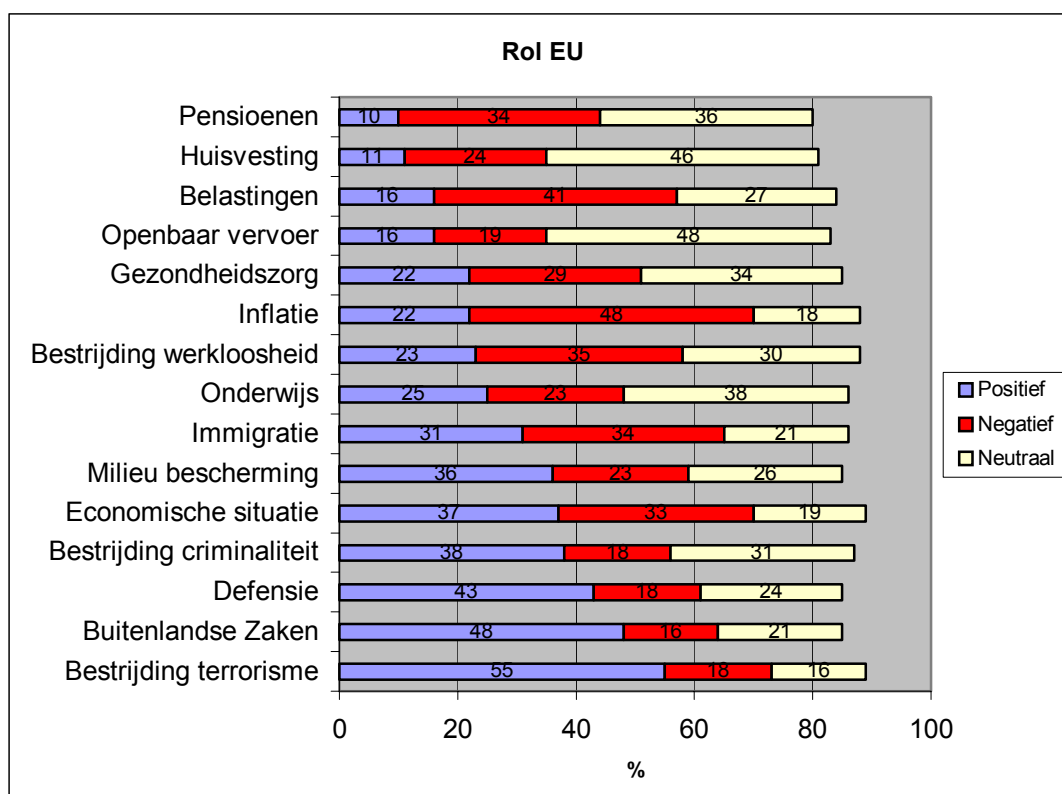
Hoofdstuk 3

Europese Integratie

3.1 Rol Europese Unie in Nederland

Er is aan de respondenten gevraagd of ze voor een aantal problemen in Nederland vinden dat de Europese Unie een positieve, negatieve of neutrale rol speelt. De resultaten hiervan staan in figuur 4.1.

Meer dan 40% vindt dat de Europese Unie een positieve rol heeft gespeeld op het gebied van de bestrijding van het terrorisme, Buitenlandse Zaken en defensie. Bijna een meerderheid (48%) vindt dat de EU een negatieve rol heeft gespeeld als het gaat om de inflatie in Nederland. Onderwerpen waar de meningen over verdeeld zijn zijn gezondheidszorg, bestrijding van de werkloosheid en milieubescherming.

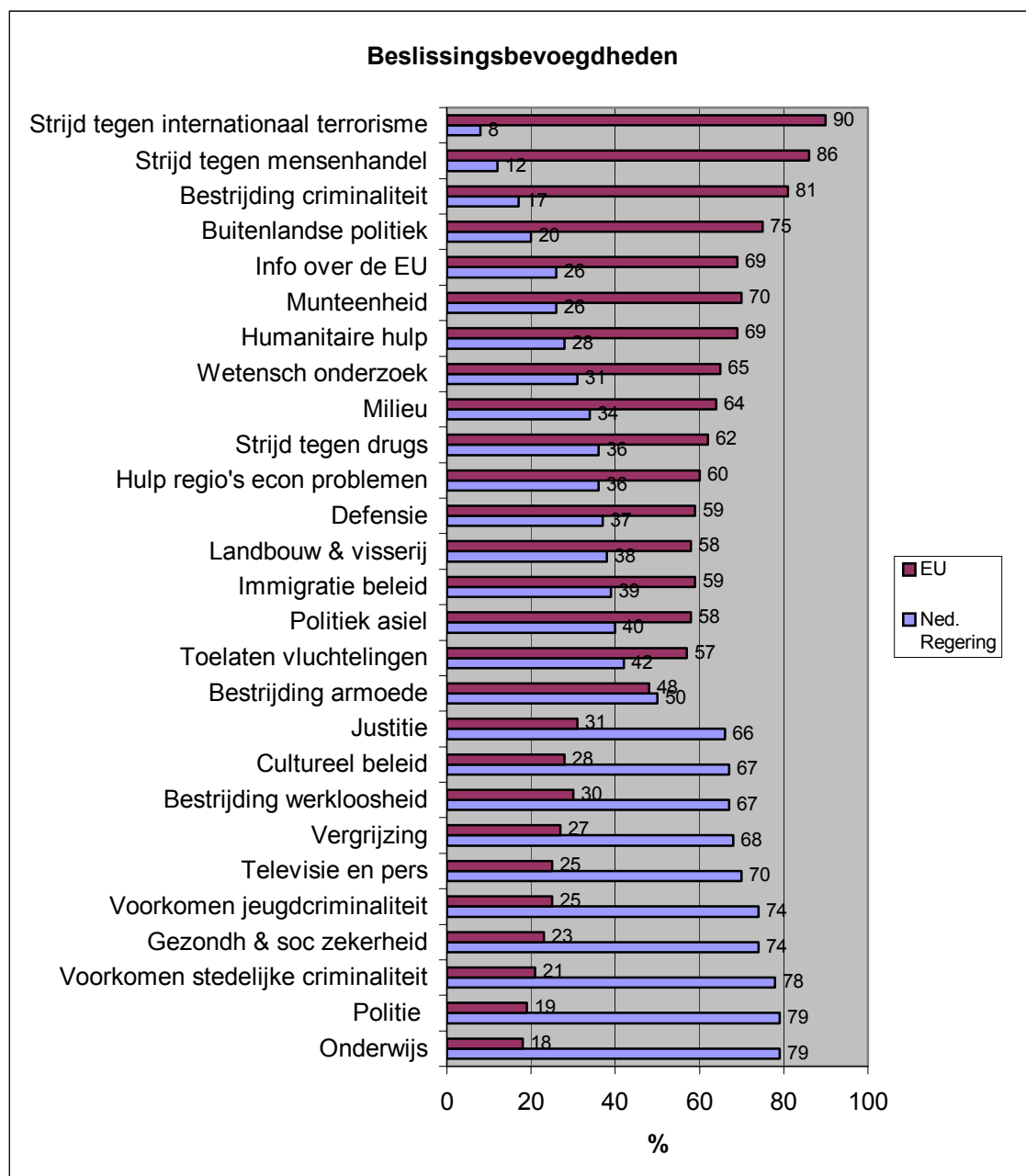
Figuur 4.1

Over het algemeen kan men zeggen dat jongere mensen en vaker positief zijn over de rol van de EU in Nederland dan oudere mensen. Ook respondenten die vinden dat ze kennis hebben over de EU beoordelen de rol van de EU vaak positiever.

3.2 Beslissingsbevoegdheden

Aan de respondenten is gevraagd of ze vinden dat beslissingen op bepaalde terreinen genomen moeten worden door de Nederlandse regering of binnen de Europese Unie. Uit figuur 4.2 komt naar voren dat de Nederlandse respondent vindt dat beslissingen op het gebied van politie en justitie, het voorkomen van jeugd- en stedelijke criminaliteit, cultureel beleid en richtlijnen voor pers en televisie en gezondheid en sociale zekerheid genomen moeten worden door de Nederlandse regering. Aan de andere kant vindt men dat beslissingen op het terrein van internationaal terrorisme, strijd tegen mensenhandel, bestrijding criminaliteit en buitenlandse politiek met betrekking tot landen buiten de EU genomen moeten worden binnen de Europese Unie.

De meningen met betrekking tot immigratie, vluchtelingen en politiek asiel lijken te zijn verdeeld, er zijn iets meer mensen die vinden dat dit binnen de EU zou moeten worden besloten, maar dit is geen grote meerderheid.

Figuur 4.2

Over het algemeen kan men zeggen dat men eerder beslissingsbevoegdheid wenst voor de Nederlandse regering naarmate de politieke voorkeur meer naar rechts verschuift. En naarmate het inkomen lager is vindt men eerder dat de Nederlandse regering verantwoordelijk zou moeten zijn voor de genoemde zaken.

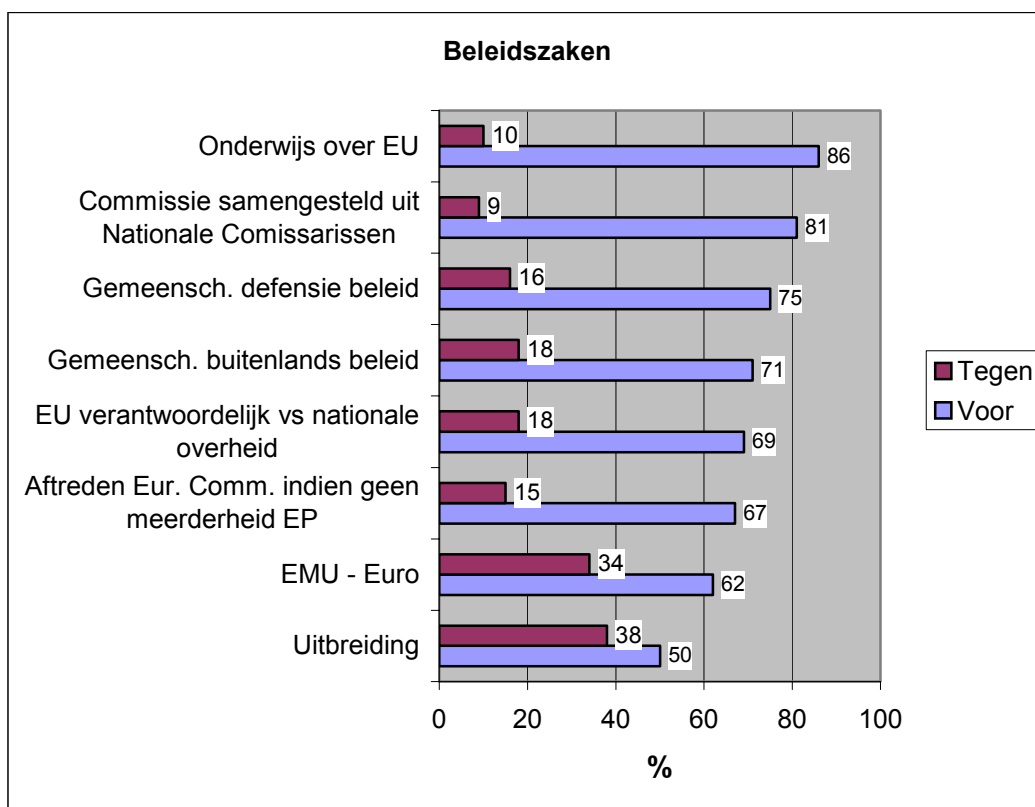
Vergeleken met de gemiddelde Europeaan vindt de Nederlander vaker dat beslissingen op het gebied van defensie en strijd tegen georganiseerde misdaad binnen de Europese Unie genomen moeten worden. Als het gaat om beslissingen op het gebied van pers en radio en televisie en cultureel beleid, strijd tegen armoede en werkloosheid, onderwijs, politie, jeugdcriminaliteit en vergrijzing vindt de Nederlander vaker dan andere Europeanen dat deze genomen moeten worden door de Nederlandse regering.

3.3 Beleidszaken

Aan de respondenten is gevraagd of ze voor of tegen een aantal beleidszaken zijn. de resultaten hiervan staan in figuur 4.3. Bijna alle (86 %) respondenten zijn het erover eens dat kinderen op school les zouden moeten krijgen over de werking van de Europese instellingen. Ook de respondenten die het lidmaatschap van Nederland van de Europese Unie geen goede zaak vinden en de respondenten die vinden dat Nederland niet heeft geprofiteerd van de lidmaatschap van de EU zijn het grotendeels met deze stelling eens.

Ook is een grote meerderheid voor nationale Eurocommissarissen. Respondenten met een positief beeld van de EU en respondenten die voor de Euro zijn, zijn hier vaker voor dan respondenten die een negatief beeld hebben en die tegen de Euro zijn.

Ondanks het feit dat men denkt dat de prijzen zijn gestegen sinds de komst van de Euro is nog steeds een meerderheid (62%) voor een Europese Monetaire Unie met een gemeenschappelijke munt. Naarmate men langer heeft gestudeerd is men eerder voor een Europese Monetaire Unie. Verder valt op te merken dat de steun voor een Europese Monetaire Unie laag is (22%) bij de respondenten die een negatief beeld van de EU hebben.

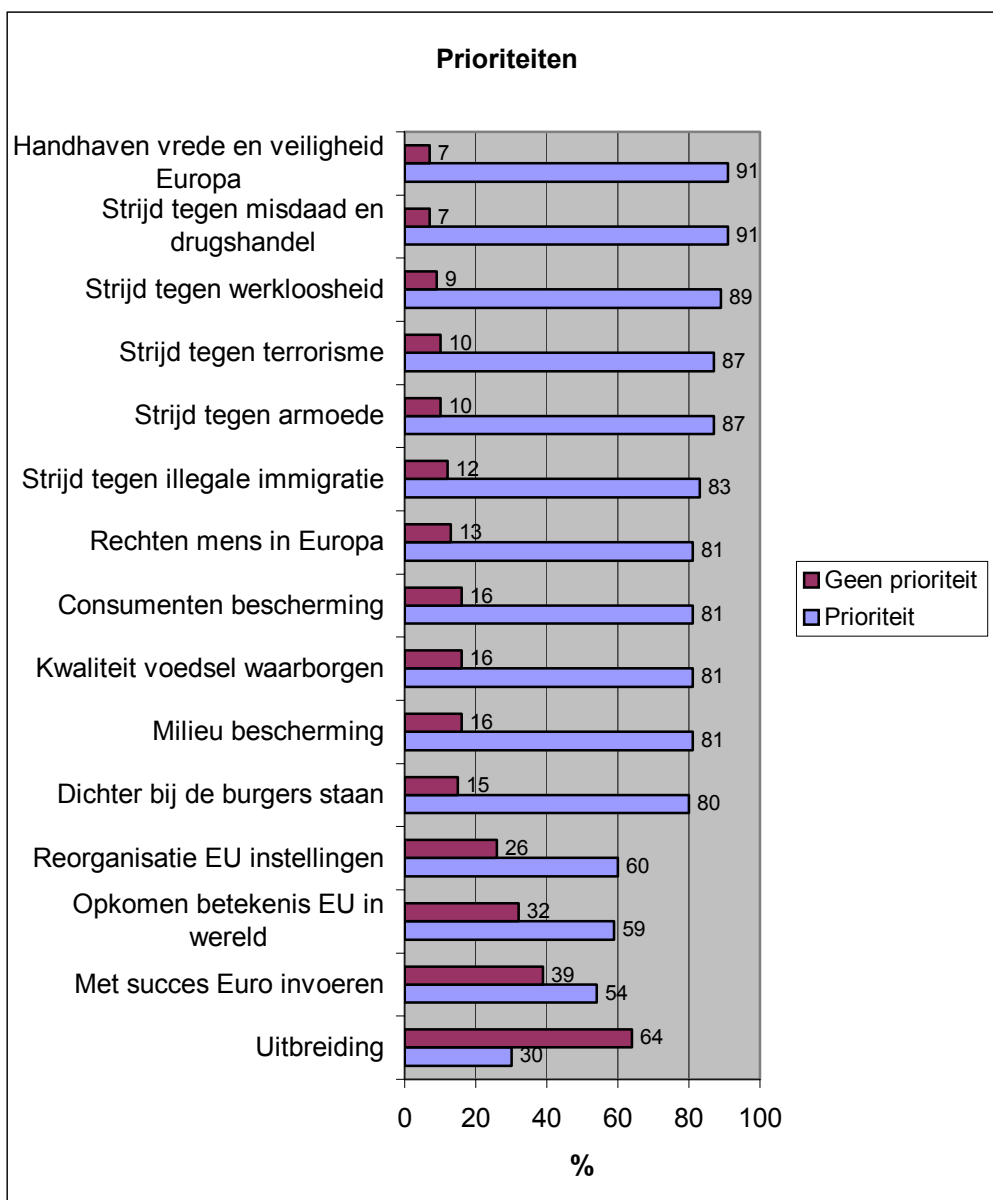
Figuur 4.3

Over het algemeen is de Nederlandse respondent vaker dan de gemiddelde Europeaan voor de genoemde stellingen, dit verschil bedraagt 5 – 10%.

3.4 Prioriteiten

De onderstaande figuur geeft aan of de respondenten vinden dat de genoemde acties prioriteit zouden moeten krijgen of niet.

Bijna alle (91%) respondenten vinden dat het handhaven van de vrede en veiligheid in Europa en de strijd tegen de georganiseerde misdaad en drugshandel prioriteiten zouden moeten zijn voor de Europese Unie. Dit wordt gevolgd door de strijd tegen werkloosheid, terrorisme, en armoede. De uitbreiding is voor de Europese Unie zelf lange tijd een prioriteit geweest en is nog steeds een prioriteit, de Nederlandse respondent kijkt hier echter anders tegen aan. Slechts eenderde vindt dat de uitbreiding een prioriteit zou moeten zijn voor de Europese Unie. Respondenten die nog studeren vinden vaker dan respondenten uit andere beroepsgroepen dat de uitbreiding een prioriteit zou moeten zijn en respondenten die vertrouwen hebben in de EU en een positief beeld hebben van de EU vinden ook vaker dat dit een prioriteit zou moeten zijn dan respondenten die geen vertrouwen hebben en een negatief beeld hebben. Nederlandse respondenten wijken wat betreft hun mening over de prioriteit van de uitbreiding niet af van de gemiddelde Europeaan.

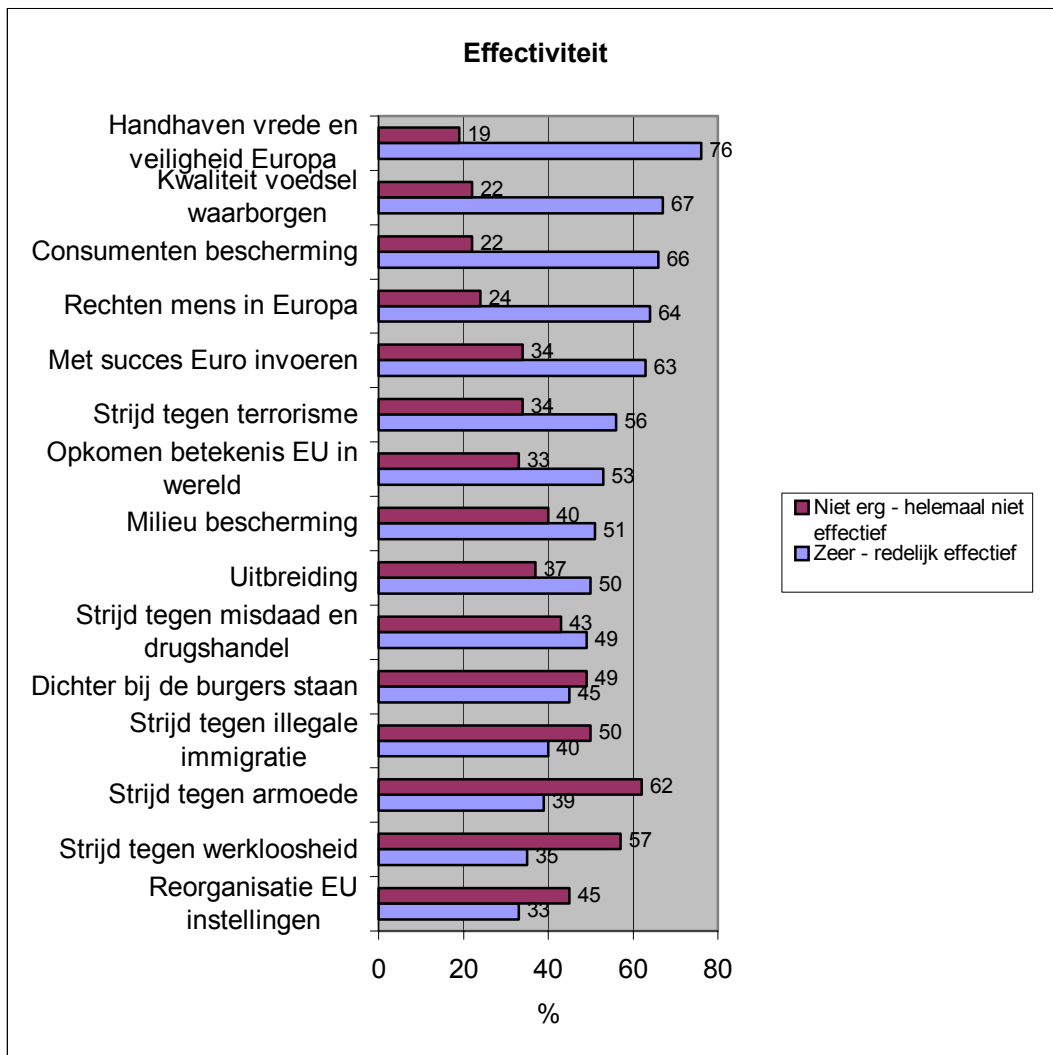
Figuur 4.4

3.5 Effectiviteit

In de vorige paragraaf werd beschreven of de Nederlandse respondent vindt of bepaalde acties prioriteit zouden moeten krijgen of niet. Deze paragraaf beschrijft of men vindt of de handelswijze van de Europese Unie effectief is geweest of niet. De antwoorden staan weergegeven in figuur 4.5.

Ongeveer driekwart van de respondenten vindt dat de Europese Unie effectief is geweest in het handhaven van de vrede en veiligheid in Europa, dit heeft ook een hoge prioriteit voor de Nederlandse respondent. Op andere gebieden, zoals de strijd tegen de armoede en de strijd tegen de werkloosheid, wordt actie door de EU als minder effectief beoordeeld, een meerderheid vindt de EU hier zelfs niet erg of helemaal niet effectief terwijl dit toch onderwerpen zijn die de

Nederlandse respondent belangrijk acht. Naarmate men meer kennis over de EU heeft zal men actie ondernomen door de EU eerder als zeer effectief beoordelen.

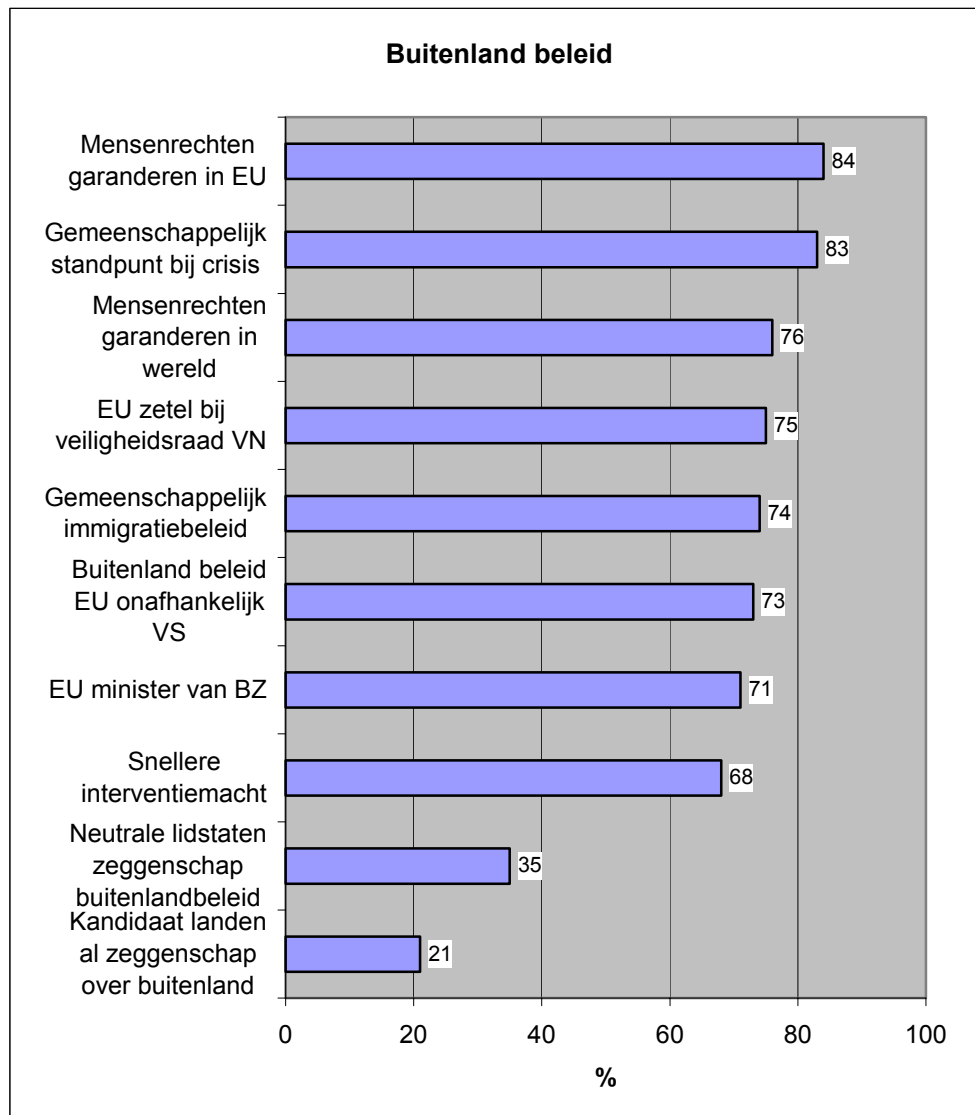
Figuur 4.5

3.6 Buitenlands beleid Europese Unie

De Europese Unie heeft al een gemeenschappelijk veiligheidsbeleid, een buitenlands beleid en een Europees veiligheid en defensiebeleid. Er is aan de respondenten gevraagd in hoeverre dit uitgebreid zou moeten worden. Figuur 4.6 geeft aan of de respondenten het met de genoemde stellingen eens zijn.

De meeste (84%) respondenten zijn het eens met de stelling dat de Europese Unie de mensenrechten zou moeten garanderen in elke lidstaat, ook als dit ingaat tegen bepaalde wensen van sommige staten. Ook vinden de meeste (83%) respondenten dat bij een internationale crisis de lidstaten een gemeenschappelijke positie moeten innemen. Het grootste deel (72%) van de respondenten is het niet eens met de stelling dat de landen die in 2004 zullen toe treden tot de EU nu al zeggenschap zouden moeten krijgen over het buitenlands beleid van de EU. De helft van de

respondenten is het niet eens met de stelling dat neutrale lidstaten zeggenschap moeten krijgen in het buitenlandbeleid van de EU.

Figuur 4.6

Nederlanders vinden vaker dan andere Europeanen dat de EU een eigen zetel zou moeten hebben in de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties. Aan de andere kant vindt de gemiddelde Europeaan vaker dan de Nederlander dat kandidaatlanden al voor hun toetreding zeggenschap over het buitenlands beleid moeten hebben.

Bijna de helft (43%) van de Nederlandse respondenten vindt dat beslissingen over het Europees defensiebeleid genomen moeten worden door de Europese Unie, 26% vindt dat die beslissingen genomen moeten worden door de NAVO en 21% vindt dat die genomen moeten worden door de nationale overheid.

Hoofdstuk 4

Europese Instellingen

4.1 Hervormen van de Europese Instellingen

Een meerderheid (67%) van de Nederlandse respondenten vindt dat de Europese Unie een grondwet zou moeten hebben. Slechts 16% is hiertegen. Respondenten uit de hogere inkomensklasse zijn eerder voor een grondwet dan respondenten uit de lagere inkomensklasse. En respondenten die vertrouwen hebben in de EU, die het Nederlandse lidmaatschap van de EU een goede zaak vinden en een positief beeld hebben van de EU zijn vaker voor een Europese grondwet. Ook de respondenten die aangeven kennis te hebben over de EU zijn vaker voor een Europese grondwet dan de respondenten die minder kennis over de EU hebben.

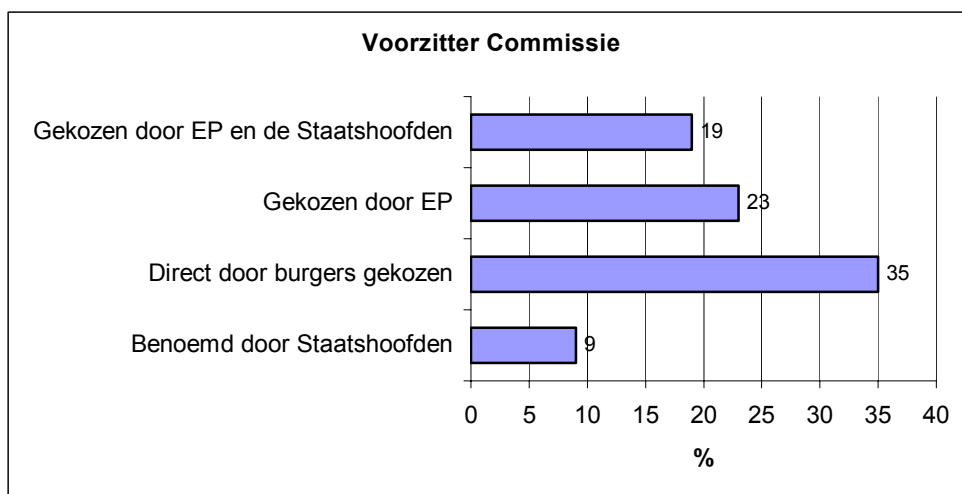
Vergeleken met eerdere Eurobarometers is de steun voor een grondwet licht gedaald, in 2002 was 73% voor een Europese grondwet.

Gemiddeld vindt 62% van de Europeanen dat de EU een grondwet zou moeten hebben, het Nederlandse percentage ligt hier dus iets hoger.

Momenteel is de Europese Raad van regeringsleiders samengesteld uit Staatshoofden en Regeringsleiders van de lidstaten en de voorzitter van de Commissie. Het Voorzitterschap van de Europese Raad wordt door elke lidstaat om de beurt voor 6 maanden vervuld. Binnen de Conventie president werd voorgesteld om dit te veranderen. 60% van de Nederlandse respondenten vindt dat de periode van 6 maanden langer moet worden omdat 6 maanden te kort is om significante resultaten te behalen. 27% vindt dat de periode van 6 maanden moet worden behouden omdat dat elke lidstaat de mogelijkheid biedt om op regelmatige wijze voorzitter te zijn.

Een ander discussiepunt binnen de Conventie was het vetorecht. 45% van de Nederlandse respondenten vindt dat dit recht in de toekomst behouden moet worden om nationale belangen te kunnen beschermen. Een kwart van de respondenten vindt dat het vetorecht beperkt moet worden tot een aantal essentiële onderwerpen en 18% vindt dat dit recht opgegeven moet worden om de Europese Unie efficiënter te maken.

De onderstaande figuur geeft aan hoe de respondenten vinden dat de voorzitter van de Europese Commissie gekozen zou moeten worden. De meeste respondenten kiezen hier voor een direct door de burgers gekozen voorzitter al is dit geen meerderheid. Dit wordt gevold door de optie van een voorzitter gekozen door het Europees Parlement.

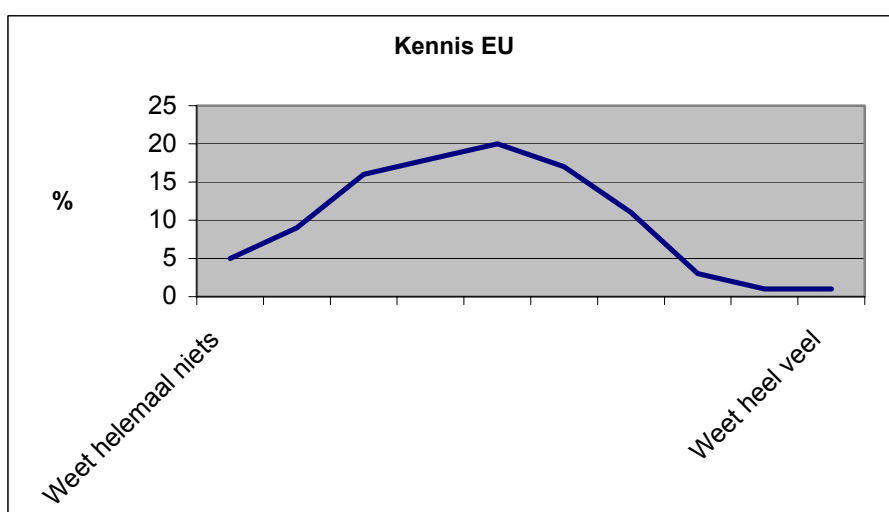

Figuur 5.1

De Nederlandse respondent is vaker dan de gemiddelde Europeaan voor een voorzitter die wordt gekozen door het Europees Parlement.

4.2 Kennis over de Europese Unie

In figuur 5.2 staat afgebeeld hoeveel de Nederlandse respondent vindt dat hij weet over de Europese Unie, haar instellingen en haar beleid. Op een schaal van 1 – 10 zit een meerderheid van de respondenten tussen de 4 en 6. Mannelijke respondenten geven eerder dan vrouwelijke respondenten aan het gevoel te hebben iets te weten over de EU. Ook de respondenten met een positief beeld van de EU geven vaker dan respondenten met een negatief beeld aan kennis te hebben over de EU. De respondenten die tegen de uitbreiding zijn hebben het gevoel minder kennis over de EU te hebben dan de respondenten die voor de uitbreiding zijn.

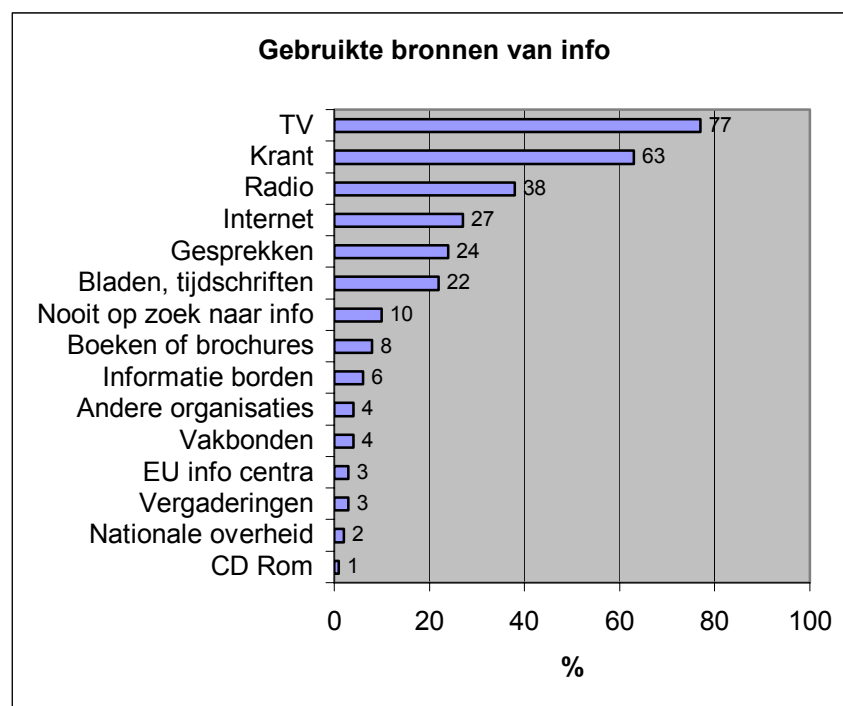
Figuur 5.2

4.3 Informatie over de Europese Unie

Er is aan de respondenten gevraagd welke bronnen zij gebruiken wanneer ze op zoek gaan naar informatie over de Europese Unie. De resultaten hiervan staan in figuur 5.3.

De traditionele media, televisie, krant en radio, zijn nog steeds de meest gebruikte bronnen van informatie. Naast de traditionele media gebruikt ongeveer een kwart van de respondenten het internet en gesprekken met vrienden, familie of collega's om informatie over de EU te verkrijgen. Het internet wordt het meest gebruikt door mensen in de leeftijdscategorie van 15 tot 39, na die leeftijd neemt het gebruik van internet voor het vinden van informatie af. Het internet wordt door managers en studenten vaker gebruikt dan door andere beroepsgroepen. Mensen die met hun handen werken, mensen die thuis zijn en werklozen geven vaker aan nooit op zoek te zijn naar informatie over de EU dan andere beroepsgroepen. Respondenten uit de lagere inkomensklasse maken minder vaak gebruik van de krant dan respondenten uit de hogere inkomensklasse.

Vergeleken met de gemiddelde Europeaan maakt de Nederlander vaker gebruik van de krant, televisie en internet. Tot slot geeft de gemiddelde Europeaan vaker aan niet op zoek te zijn naar informatie over de EU dan de Nederlander.

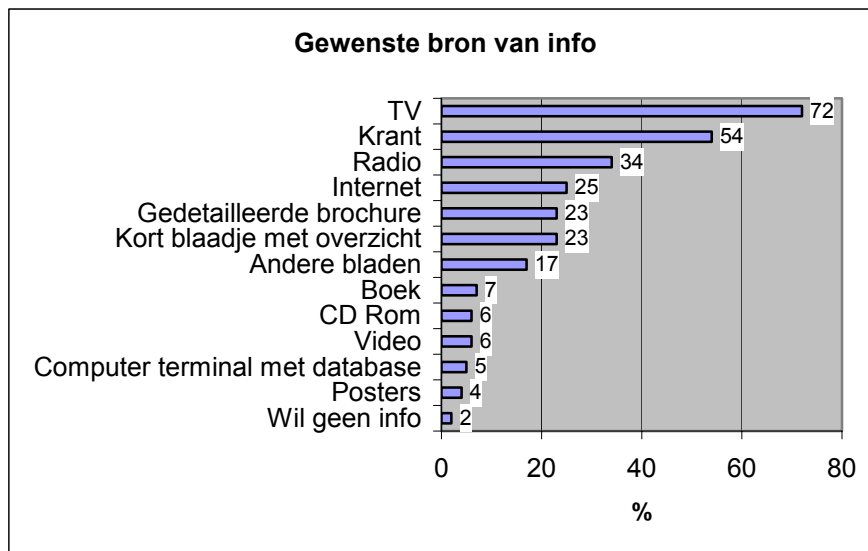
Figuur 5.3

In figuur 5.4 staat aangegeven hoe de Nederlandse respondent bij voorkeur informatie zou willen krijgen over de Europese Unie.

Ook hier zijn het de traditionele media die de Nederlandse respondent prefereert voor informatie over de EU. Dit wordt gevolgd door het internet. Bijna een kwart van de respondenten zou graag een gedetailleerde brochure of een kort blaadje met informatie over de EU willen hebben. Slechts 2% geeft aan geen informatie over de EU te willen ontvangen. Ook hier geldt weer dat het internet als geprefereerde bron van informatie afneemt naarmate de leeftijd toeneemt en dat het internet populairder is in de eerder genoemde beroepsgroepen. Respondenten die het gevoel hebben niet

veel kennis over de EU te hebben geven vaker aan liever informatie van de televisie te verkrijgen terwijl respondenten die wel het gevoel hebben kennis over de EU te hebben, vaker aangeven een gedetailleerde brochure of een compleet boek te willen hebben.

Vergeleken met de gemiddelde Europeaan geeft de Nederlander vaker aan een kort blaadje met een overzicht te willen hebben, het internet, de televisie of de krant te willen gebruiken voor informatie over de Europese Unie.

Figuur 5.4

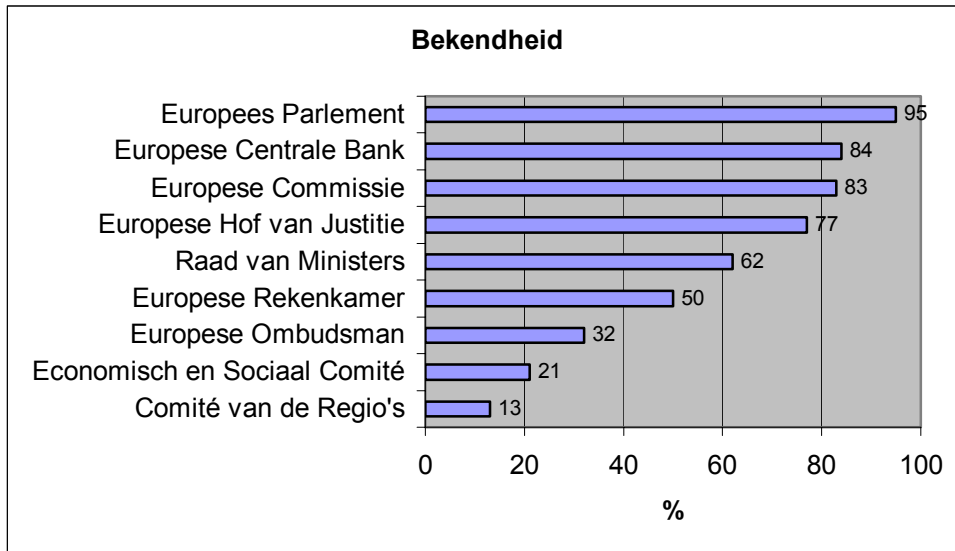
Over het algemeen vindt de helft (51%) van de Nederlandse respondenten de berichtgeving in de Nederlandse media over de Europese Unie te weinig. 36% vindt dat deze berichtgeving precies goed is en 4% vindt dat er te veel berichtgeving is. De Nederlandse respondent geeft vaker dan de gemiddelde Europeaan aan dat er te weinig berichtgeving in de nationale media is, het Europees gemiddelde is hier namelijk 37%.

Bijna de helft (47%) van de respondenten vindt dat de berichtgeving in de Nederlandse media over de Europese Unie objectief is. 20% vindt deze berichtgeving te positief en 14% vindt deze te negatief.

4.4 Bekendheid met de Europese Instellingen

Figuur 5.5 laat zien of de respondenten wel eens gehoord hebben van de genoemde instellingen. De meest bekende instelling is het Europees Parlement, gevolgd door de Europese Centrale Bank en de Europese Commissie. De minst bekende instellingen zijn de Europese Ombudsman, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's; een meerderheid heeft hier nog nooit van gehoord. De gemiddelde Europeaan is beter bekend met de laatst genoemde instellingen dan de Nederlander.

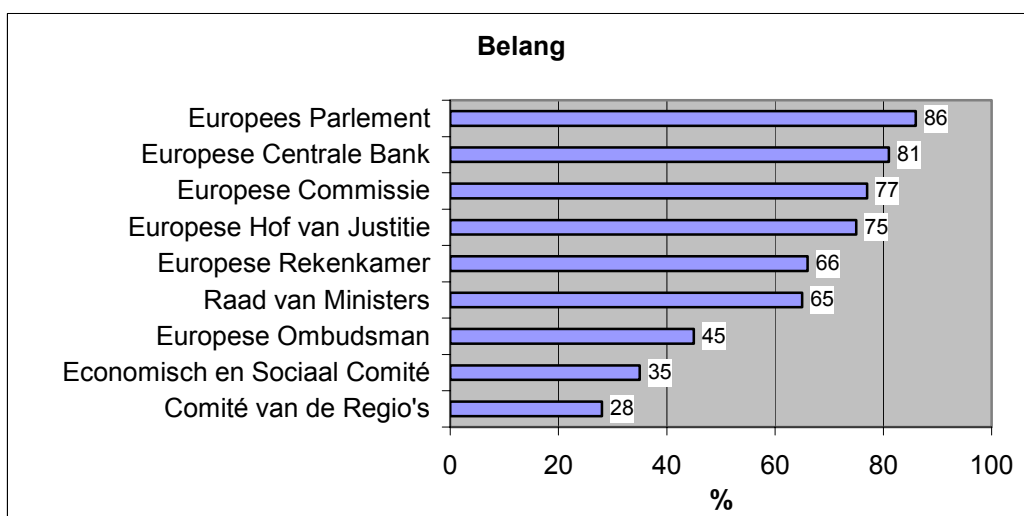
Over het algemeen kan men zeggen dat de respondenten die negatiever tegenover de Europese Unie staan minder goed bekend zijn met de Europese Instellingen dan respondenten die positiever tegenover de EU staan.

Figuur 5.5

4.5 Belang van de Europese Instellingen

Aan de respondenten is gevraagd of ze denken dat in figuur 5.6 genoemde instellingen een belangrijke rol spelen bij de gang van zaken in de Europese Unie. Figuur 5.6 laat eenzelfde patroon zien als figuur 5.5: van de instellingen waarmee de respondent bekend is, denkt hij ook dat ze een belangrijke rol spelen.

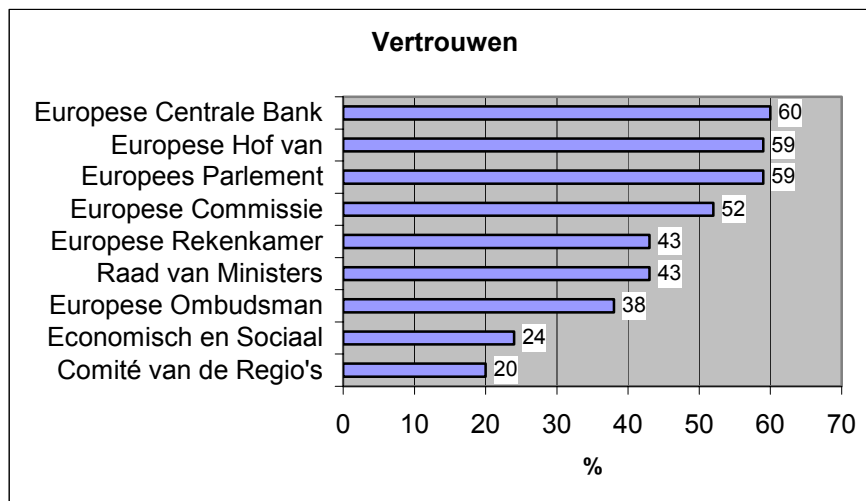
Figuur 5.6

4.6 Vertrouwen in de Europese Instellingen

In figuur 5.7 staat aangegeven of de respondenten vertrouwen hebben in de genoemde instellingen. Een meerderheid van de respondenten heeft vertrouwen in de Europese Centrale Bank, het Europese Hof van Justitie, het Europees Parlement en de Europese Commissie. Bij bijna alle instellingen geeft ook een groot deel (20 – 50%) van de respondenten aan niet te weten of ze vertrouwen hebben in de genoemde instellingen, dit is vooral het geval bij de instellingen waarmee de respondenten minder bekend zijn. behalve voor het Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's geeft de Nederlandse respondent vaker dan de gemiddelde Europeaan aan vertrouwen in de instellingen te hebben.

Naarmate de respondenten meer kennis over de EU hebben, zullen ze eerder vertrouwen hebben in de genoemde instellingen.

Het vertrouwen in de genoemde instellingen is in vergelijking met eerdere Eurobarometer onderzoeken licht gedaald (5 – 10%)

Figuur 5.7

Conclusie

Uit het eerste hoofdstuk, dat de context beschrijft, komt naar voren dat de Nederlander tevreden is met het leven dat hij leidt. Voor 2004 verwacht men dat de economische situatie en de werkgelegenheid slechter zullen worden, maar men verwacht dat het leven in het algemeen en de situatie met betrekking tot de eigen baan hetzelfde zullen blijven. Criminaliteit, de economische situatie, de gezondheidszorg en de werkloosheid vindt de Nederlander belangrijke zaken voor het eigen land. De Nederlander is meer tevreden over de wijze waarop de democratie in Nederland werkt dan over de democratie in de Europese Unie.

Een meerderheid van de Nederlanders vindt het een goede zaak dat Nederland lid is van de Europese Unie en vindt dat Nederland baat heeft gehad bij dat lidmaatschap. Bijna de helft van de Nederlanders ziet zichzelf uitsluitend als Nederlander, de andere helft ziet zichzelf in de eerste plaats als Nederlander, maar daarna ook als Europeaan.

Vergeleken met de Verenigde Staten is de Nederlander van mening dat de Europese Unie vaker een positieve rol speelt op het gebied van milieubescherming, groei van de wereldeconomie of de wereldvrede. De helft van de Nederlanders vindt dat de Europese Unie uitgebreid zou moeten worden met sommige landen die willen toetreden.

Een meerderheid van de Nederlanders vindt dat de Europese Unie een positieve rol heeft gespeeld bij de bestrijding van het terrorisme. Minder tevreden is de Nederlander over de rol van de EU op het gebied van inflatie en belastingen. Voor zaken als de strijd tegen het internationaal terrorisme, mensenhandel, criminaliteit of het buitenlands beleid vinden de meeste Nederlanders dat de beslissingsbevoegdheden binnen de EU zouden moeten liggen. Voor zaken als onderwijs, politie, gezondheid en sociale zekerheid vindt men echter dat de beslissingsbevoegdheid bij de Nederlandse regering moet liggen. Bijna alle Nederlanders zijn het erover eens dat kinderen op school les zouden moeten krijgen over de Europese Unie en dat de Europese Commissie samengesteld moet worden uit nationale Eurocommissarissen, dat wil zeggen dat elke lidstaat een Eurocommissaris heeft.

Bijna alle Nederlanders vinden dat het handhaven van de vrede en veiligheid, de strijd tegen misdaad, drugshandel, terrorisme en werkloosheid prioriteit zouden moeten krijgen binnen de Europese Unie. Een meerderheid vindt dat de uitbreiding geen prioriteit hoeft te zijn. Men vindt dat de EU effectief is geweest in het handhaven van de vrede en veiligheid in Europa, in het waarborgen van de voedselkwaliteit en de succesvolle invoering van de euro. Minder positief is men over de reorganisatie van de Europese instellingen, de strijd tegen de armoede of de EU dichter bij de burgers brengen.

De meeste Nederlanders zijn het eens met de stelling dat de EU de mensenrechten moet garanderen binnen de EU en dat er een gemeenschappelijk EU-standpunt moet zijn bij crisissituaties.

Een meerderheid van de Nederlanders is voor een Europese grondwet en vindt dat het voorzitterschap van de EU langer zou moeten duren dan 6 maanden. Bijna de helft is voor het behoud van het vetorecht om nationale belangen te kunnen beschermen.

De traditionele media, televisie, krant en radio, zijn nog steeds de meest gebruikte bronnen wanneer de Nederlander op zoek is naar informatie over de EU waarbij de televisie het meest populair is. Dit is tevens de manier waarop men het liefste geïnformeerd zou willen worden. Om de Nederlandse burgers over de Europese Unie voor te lichten kan men dus het beste de traditionele media aanwenden. Dit wordt gevolgd door het internet en een gedetailleerde brochure of een kort blaadje met een overzicht. Momenteel vindt de helft van de Nederlanders dat er in de Nederlandse media te weinig berichtgeving is over de EU. Dit zou daarom een aandachtspunt kunnen zijn.

Het Europees Parlement, de Europese Centrale Bank en de Europese Commissie zijn de meeste bekende instellingen onder de Nederlanders. Slechts weinigen hebben van het Comité van de Regio's gehoord. De instellingen waarmee de Nederlanders bekend zijn, genieten ook hun vertrouwen.

Over het algemeen valt op te merken dat de Nederlanders positiever staan tegenover de verschillende facetten van de Europese Unie naarmate ze er meer kennis over hebben.